

Ålesund Senioruniversitet - «Natur og kultur» - tur til Fjørtofta, 30.04.19

Gråvær og lett tåke langs kysten la ingen demper på stemninga da forventningsfulle deltakere på turen gikk i land på Fjørtofta. Fjørtofta er den nordligste av øyene i Haram kommune, og vil bli en del av Ålesund kommune etter kommunesammenslåinga i 2020.



Vi ble møtt av representanter for et hyggelig vertskap som kjørte og guidet oss til Otterlei skule hvor det var vakkert pynta med blomster og flagg både ute og inne. Vi fikk en hjertelig og varm velkomst!

Janne Larsen Fjørtoft ønsket oss velkommen til Otterlei skule og Fjørtofta. Vi fikk orientering om øya og dagens program, og med tonefølge på trekkspill v/Liv Longva Nilsen ble Fjørtoftsangen avsungen! Den gode stemninga ble satt!

Liv Longva Nilsen fortsatte orienteringa om øya, både fra historisk og moderne tid. Det eldste arkeologiske funnet som er gjort er datert tilbake til eldre steinalder, og Dysvika-funnet som ble gjort i 1972 viste spor etter mennesker og tidlig bosetting. Det er registrert mange arkeologiske funn på øya som forteller om båter, jordbruket i steinalderen og religiøse handlinger. I 1940 ble det gjort funn av to båter som er datert tilbake til 7-800e.Kr. Disse to Fjørtoft båtene ble rekonstruert og finnes nå på Sunnmøre Museum.

Etter orienteringene ble det servert kaffe og deilige sveler med tilbehør - det smakte godt!



Underetasjen på Otterlei skule viste seg å inneholde ei unik og interessant samling av steinarter. Både Fjørtofta og de andre Nordøyane er kjent som et område med svært interessant berggrunn som har trukket til seg geologer fra mange land. Grunnlaget for denne spesielle samlinga ble lagt av Petter Dyrkorn. Han bodde på Fjørtofta og arbeidet som bygningsmaler, fisker og bibliotekar, men i fritida var han arkeolog, geolog, botaniker og rosebilder. Vi fikk ei god og interessant orientering om samlinga av Harald Dyrkorn, sønnen til Petter. Dette lille steinmuseet er vel verdt et besøk!

Besøket fortsatte så med omvisning på øya i privatbiler.

Ett av stoppa var ved kirka som ligger på samme sted som det første kapellet ble bygd på 1600-

tallet. Dagens kirke som er ei langkirke med 200 sitteplasser ble vigsla i 1878. Kirka var viktig for folket på øya, og den ble betalt av fiskerne på øya av de gaver som havet ga. Den gang ble Gudshuset prioritert foran skole. Det er bare noen få ting fra den gamle kirka som ble overflytta til den nye. Det viktigste er alterkalken fra 1628 som ble gitt som ei gave fra et skipsmannskap som ble berga fra forlis av folk fra sognet. Ei lita 500 år gammel kirkeklokke er også en av de gamle gjenstandene. Den nåværende altertavla ble malt av Jonas Peson i 1939. Kirka har også ei fin samling av messehagler hvor både stoffet og broderiene er laget av kvinner på øya i nyere tid.

Samfunnshuset er en viktig samlingsplass for folket på øya, og det blir flittig brukt til alle slags arrangementer hele året. Det er dugnader og frivillig arbeid som er grunnlaget for drifta av huset, og det var flott å se dette fine forsamlingshuset.

Turen gikk via befaring av nye hyttefelt videre til Fiskerimuseet hvor ildsjeler har samlet mange gjenstander som skal danne grunnlaget for et nytt museum. Det er uten tvil ei viktig del av øya si historie som må tas vare på, og grunnlaget er gjort for det videre arbeidet. Det er bare å ønske lykke til!

Tilbake på Otterleiskulen ble vi ble servert deilig fiskesuppe før programmet fortsatte. Liv Davik Nilsen fortsatte med fortellinger og orienteringer.



Vi ble fortalt om Ingebrigt Davik og hans eventyrverden som fikk god grobunn i barndommen da ha bodde på øya. Han hadde også sine første skoleår på Otterlei skule, og det var naturlig å synge «Første skuledagen» av Ingebrigt Davik. Spiren til Taramareby og grunnlaget for alle de kjente og kjære fortellingene og sangene ble lagt i dette miljøet.

Vi fikk fakta og orienteringer om livet på Fjørtofta.

Dagens vei rundt øya er på ca. 1 mil, og med en maksimal høydeforskjell på 14 meter, så er det helt ideelt for en sykkeltur for både små og store, unge og eldre. Mange tar med seg sykkel på hurtigbåten eller ferga og tilbringer dagen på øya.

Det er store forventninger til Nordøyvegen - den nye veien som skal gi øyboerne fastlandsforbindelse. Det arbeides dag og natt på denne veien, og det bygges 40 meter vei per uke. Veien skal stå ferdig i 2020, og forventningene til det «nye livet» er naturligvis stor!

Det bor i dag kun 100 personer på øya, og barnefamiliene har en komplisert hverdag. Skolen og barnehagen ble nedlagt for 10 år siden, og de 4 små barna som bor på øya i dag må til Harøya for å gå på skole og i barnehage.

Fastlegen har kontordag på øya kun en dag i uka, og legevakta er ved Ålesund sykehus.

De eldre har det heller ikke enkelt. Det ble for noen år siden bygd 6 eldreboliger som aldri ble flytta inn i fordi det ikke var mulig å skaffe arbeidskraft til å drive. Dagens situasjon er at de som har

behov for det kun får hjemmesykepleie to ganger i uka! Med den nye veggen er det store forventninger til at eldre og pleietrengende kan fortsette å bo i boligene sine og få hjelp der.

Mange ser frem til at det igjen skal bli liv og lys i husa på øya hele året, og at det igjen skal bli et livskraftig samfunn.

Liv Longva Nilsen ga uttrykk for et sterkt ønske om at øyboerne på Nordøyane kan fortsette livet på øyene, med vekst både på hav og land, og dette fremtidsønsket har hun gitt uttrykk for i sangen «Nordøyvalsen» som vi alle sang.

Lekre kaker og kaffe kom på bordet, og vi koste oss godt mens Eldar Fjærtøft, hobbyfotograf, viste flotte fotografier av naturen på øya. Vi ble alle så oppslukte av disse bildene at tida bare forsvant, og i all hast måtte vi si farvel og finne bilene – uten at vi fikk tid til å avslutte med sangen «Eg vil bu på ei øy utmed havet» - en kjærlighetssang til livet på øya!



Vi som fikk anledning til å være med på denne turen hadde en fantastisk dag og opplevelse i møte med øya, naturen, gjestfriheten og ikke minst de mange fine menneskene!

En stor og hjertelig takk til alle som var med på å gi oss denne fine opplevelsen, og vi sier på snarlig gjensyn!

Anne Dyb Liaaen
Referent